

**ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
при вступі на навчання**

**для здобуття освітнього ступеня бакалавра на основі ОКР молодшого спеціаліста (на 1 курс зі скороченим терміном навчання та на 2,3 курси з нормативним терміном навчання на вакантні місця)
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....	4
2. Зміст фахового вступного випробовування з навчальних тем.....	6
3. Зразок екзаменаційного білету фахового вступного випробування.....	14
4. Критерії оцінювання	22
5. Перелік рекомендованих джерел.....	24

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового вступного випробування зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців ступеня вищої освіти бакалавра галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Метою фахового вступного випробування є перевірка і оцінка знань вступників з дисциплін циклу професійної підготовки і дисциплін за вибором вищого навчального закладу.

Головним завданням фахового вступного випробування є виявлення у вступників спеціальних знань і практичних навичок з комплексу фахових навчальних дисциплін.

Вимоги до здібностей і підготовленості вступників. До участі у фаховому вступному випробуванні допускаються особи, які завершили навчання та отримали диплом молодшого спеціаліста.

Фахове вступне випробування проводиться у формі тестування. Тестові завдання фахового вступного випробування були складені відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців ступеня вищої освіти бакалавра та затверджені на засіданнях кафедри фінансів, банківської справи та фінансового моніторингу та фінансових ринків.

Тестові завдання, що виносяться на фахове вступне випробування, включають матеріал навчальної програми з наступних дисциплін:

- фінанси»;
- страхування»;
- гроші і кредит»;

Фахове вступне випробування проводиться у письмовій формі. Екзаменаційний білет складається із 50 тестових завдань закритого типу з вибором однієї правильної відповіді. Для кожного такого тесту запропоновано чотири варіанти відповіді, з яких лише один варіант є правильним. Завдання з вибором відповіді вважається виконаним правильно, якщо позначена тільки одна літера – правильна відповідь. Максимальна кількість балів при оцінці знань вступника під час фахових вступних випробувань виставляється за правильні відповіді на всі питання тестового завдання.

Бланк оцінювання знань вступника перевіряється за ключем і в ньому зазначається співпадіння (правильні відповіді) і розбіжності (помилкові відповіді), а також підраховується і зазначається кількість правильних відповідей та проставляється оцінка.

Усі варіанти завдань є ідентичними за структурою й складністю, що дозволяє говорити про забезпечення принципу об'єктивності й рівності при оцінюванні навчальних досягнень вступника.

ЗМІСТ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З НАВЧАЛЬНИХ ТЕМ

ДИСЦИПЛІНА «ФІНАНСИ»

Тема 1. Теоретико-методологічні засади фінансової науки

1. Предмет науки про фінанси. Суб'єкти, об'єкти і зміст фінансових відносин на макро- і мікро рівні.
2. Фінансові категорії. Поняття і терміни у фінансовій науці.
3. Сутність, специфічні ознаки і функції фінансів.
4. Фінанси як економічна категорія розподілу. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями, які беруть участь у вартісному розподілі (кредитом, заробітною платою, ціною) .
5. Сфери фінансових відносин та інституційна структура фінансової системи.
6. Суспільне призначення фінансів та їх об'єктивна необхідність.

Тема 2. Генезис та еволюція фінансів

1. Доходи і видатки феодальної держави. Розвиток податків у феодальному місті.
2. Фінанси в період індустріального розвитку.
3. Розвиток фінансів у постіндустріальний період.

Тема 3. Становлення та розвиток фінансової науки.

1. Теорії державних фінансів англійської класичної політекономії.
2. Розвиток вчення про державні фінанси в працях А.Вагнера.
3. Концепція державних фінансів Дж.Кейнса.
4. Фінансові концепції неокейнсіанства.
5. Вплив демократизації суспільства на фінансову думку (теорія суспільних товарів і послуг).
6. Теорії корпоративних фінансів.

Тема 4. Фінансове право і фінансова політика

1. Фінансова політика як складова економічної політики. Завдання фінансової політики.
2. Сучасна фінансова політика України (характеристика за її окремими напрямками), її стратегічні і тактичні завдання.
3. Фінансовий механізм та його складові елементи.
4. Фінансове планування, сутність, завдання, принципи, методи
5. Види фінансових планів, їх характеристика
6. Зміст і призначення фінансового контролю, його види, форми і методи. Об'єкти і суб'єкти.
7. Сутність аудиторського контролю. Забезпечення об'єктивності та неупередженості аудиторського висновку.

Тема 5. Податки. Податкова система

1. Об'єктивна необхідність, економічна сутність податків як фінансової категорії.
2. Класифікація податків за різними ознаками, їх характеристика.
3. Прямі і непрямі податки їх сутність, види, переваги і недоліки.
4. Сутність і наукові принципи побудови податкової системи.
5. Податкова система України: принципи побудови, характеристика складу і структури.

Тема 6. Бюджет. Бюджетна система

1. Економічний зміст бюджету, його ознаки і функції як фінансової категорії
2. Економічна сутність бюджетних доходів і видатків форми їх вияву і матеріальне втілення.
3. Структура бюджетних видатків.
4. Класифікація доходів і видатків бюджету.
5. Бюджетний устрій і бюджетна система: поняття, основи і принципи побудови.
7. Бюджетний процес і характеристика його етапів.

Тема 7. Бюджетний дефіцит

1. Сутність бюджетного дефіциту і його види.
2. Причини виникнення бюджетного дефіциту, характеристика джерел фінансування бюджетного дефіциту.
3. Управління бюджетним дефіцитом.

Тема 8. Державний кредит

1. Економічна сутність, функції і призначення державного кредиту.
2. Форми внутрішніх державних запозичень. Класифікація державних позик.
3. Фінансові інструменти зовнішніх державних запозичень.
4. Сутність і види державного боргу (поточний і капітальний, внутрішній і зовнішній). Причини його виникнення і зростання.
5. Методи управління державним боргом, джерела обслуговування і погашення державного боргу.

Тема 9. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання

1. Поняття місцевих фінансів, характеристика їх складу та роль у соціально-економічному розвитку територій.
2. Місцеві бюджети як основа фінансового забезпечення місцевого самоврядування: доходи, видатки.
3. Вертикальні та горизонтальні дисбаланси. Поняття та інструменти фінансового вирівнювання.
4. Доходи місцевих бюджетів та джерела їх формування. Власні і закріплені доходи.

5. Склад і структура видатків місцевих бюджетів (поточні видатки і видатки розвитку).

Тема 10. Фінанси суб'єктів господарювання

1. Фінанси суб'єктів господарювання як фінансова категорія. Особливості фінансових відносин на мікрорівні.
2. Доходи і витрати суб'єктів господарювання. Порядок розподілу грошових надходжень від реалізації продукції, робіт і послуг.
3. Фінансовий результат, чинники що впливають на його формування.
4. Фінансові ресурси підприємств, характеристика їх складу.

Тема 11. Фінанси домогосподарств

1. Домогосподарство як інституційна економічна одиниця та сфера функціонування фінансів.
2. Бюджет домогосподарства, його структура. Сукупні ресурси та сукупні витрати домогосподарства.
3. Функції, що виконують домогосподарства. Їх роль у економіці країни.

Тема 11. Страхування і страховий ринок

1. Поняття страхового ринку і його інфраструктура. Зв'язок страхового ринку з фінансовим ринком
2. Сутність і суспільне призначення соціального страхування, його необхідність.
3. Система фондів соціального страхування, принципи їх організації, управління ними.
4. Пенсійне страхування і його організація. Джерела формування доходів і напрями видатків Пенсійного фонду України.
5. Реформування пенсійного забезпечення в Україні
6. Об'єктивна необхідність і сутність страхового захисту. Страхові фонди як джерело забезпечення страхового захисту.

Тема 12. Фінансовий ринок

1. Фінансовий ринок як складова фінансової системи.
2. Сегментація фінансового ринку, підходи до її визначення.
3. Характеристика інструментів фінансового ринку, їх класифікація.

Тема 13. Фінансовий менеджмент

1. Сутність фінансового менеджменту, об'єкт та суб'єкти.
2. Функції фінансового менеджменту.
3. Складові державного фінансового менеджменту: податковий менеджмент, бюджетний менеджмент і борговий менеджмент.
4. Субєкти державного фінансового менеджменту їх функції.

Тема 14. Міжнародні фінанси

1. Сутність та функціональне призначення міжнародних фінансів.

2. Міжнародний ринковий механізм перерозподілу фінансових ресурсів і капіталу.
3. Міжнародний неринковий перерозподіл фінансових ресурсів.
4. Фінанси міжнародних організацій. Організація Об'єднаних Націй (ООН), сфери її діяльності, структура, значення у міжнародному поділі праці, та всесвітніх економічних відносинах.
5. Міжнародні фінансові інституції. Міжнародний валютний фонд (МВФ).
6. Бюджет Європейського Союзу, його доходи і видатки.

Тема 15. Фінанси країн із розвинутою ринковою економікою

1. Загальні закономірності і національні особливості державних фінансів у країнах з розвинутою ринковою економікою.
2. Склад, структура бюджетних доходів країн з розвинутою ринковою економікою.
3. Особливості організації бюджетного процесу в США, Японії, країнах ЄС.
4. Сутність, причини і зміст інтеграційних процесів в Західній Європі

ДИСЦИПЛІНА «СТРАХУВАННЯ»

Тема 1. Сутність, принципи та роль страхування

1. Історія виникнення та розвитку страхування.
2. Місце страхування в системі економічних категорій та його функції. Необхідність страхового захисту.
3. Страховий фонд суспільства як матеріальна основа забезпечення страхового захисту.
4. Сутність і функції страхування. Принципи страхування.
5. Роль страхування в умовах ринкової економіки.

Тема 2. Класифікація страхування

1. Наукове поняття класифікації страхування та її значення. Класифікація страхування за об'єктами.
2. Нетрадиційні види страхування.
3. Методи та системи страхування.
4. Значення класифікації страхування для практичної діяльності страхових компаній.
5. Вимоги українського законодавства щодо договорів страхування життя.

Тема 3. Страхові ризики і їх оцінка

1. Поняття ризику, його основні характеристики. Рівень ризику. Частота ризику та розмір шкоди. Управління ризиком.
2. Роль ризик-менеджменту у виявленні, розпізнаванні, ідентифікації та визначенні методів впливу на ризик.
3. Класифікація ризиків. Визначення страхового ризику. Ознаки страхового ризику. Оцінка ризику й визначення доцільності його страхування.
4. Критерії визначення ціни страхування. Структура та основи розрахунку страхових тарифів. Специфіка ризиків у страхуванні майна, відповідальності та в

особовому страхуванні.

5. Сутність і призначення актуарних розрахунків. Основні принципи здійснення розрахунків страхових тарифів.

Тема 4. Страховий ринок

1. Поняття страхового ринку. Суб'єкти страхового ринку. Страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків і страхувальників.

2. Реалізація страхових послуг.

3. Роль посередників: страхових агентів і брокерів.

4. Сутність і завдання маркетингу в страхуванні. План маркетингу. Інформаційне забезпечення маркетингових досліджень.

5. Права і обов'язки сторін при укладанні договору страхування.

6. Перспективи розвитку страхового ринку в Україні. Страхові ринки країн Європи.

Тема 5. Страхова організація як частина економічної системи

1. Страхові компанії: види та значення.

2. Організаційна структура страхової компанії.

3. Структура та ресурси страхової організації.

4. Управління страховою компанією.

5. Умови залучення іноземних інвесторів до створення страхових організацій.

6. Порядок створення, функціонування і ліквідації страхових компаній.

7. Страхові об'єднання.

Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності

1. Необхідність і значення державного регулювання страхової діяльності.

2. Законодавча і нормативна база страхування, шляхи наближення її до міжнародних стандартів.

3. Органи нагляду за страховою діяльністю та їх функції.

4. Реєстрація та ліцензування страховиків. Контроль за діяльністю страховиків.

Тема 7. Особисте страхування

1. Сутність страхування життя та його основні види.

2. Добровільне страхування додаткової пенсії.

3. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань.

4. Добровільне індивідуальне й колективне страхування від нещасних випадків. Загальна характеристика медичного страхування та аналіз основних його систем.

Тема 8. Страхування майна

1. Поняття майнового страхування, його мета та значення.

2. Страхування майна від вогню та інших небезпек.

3. Страхування врожаю та тварин у сільськогосподарських підприємствах.

4. Страхування технічних ризиків.
5. Страхування транспортних засобів.
6. Страхування майна громадян.
7. Страхування майна юридичних осіб.

Тема 9. Страхування відповідальності громадян

1. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів.
2. Моторне (транспортне) страхове бюро і його функції.
3. Міжнародна система «Зелена картка».
4. Страхування відповідальності роботодавців.
5. Страхування професійної відповідальності.
6. Страхування відповідальності за забруднення довкілля.
7. Страхування відповідальності за неповернення кредитів.
8. Страхування депозитів.
9. Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції.

Тема 10. Перестрахування і співстрахування

1. Необхідність і сутність перестрахування, стан і перспективи його розвитку. Суб'єкти перестрахування. Методи перестрахування.
2. Порівняльний аналіз методів перестрахування.
3. Форми проведення перестраховальних операцій.
4. Пропорційне перестрахування: квотний, ексцедентний, квотно-ексцедентний договори.
5. Непропорційне страхування. Вимоги, що ставляться до перестрахування ризиків у нерезидентів.
6. Співстрахування і механізм його застосування.

Тема 11. Доходи, витрати і прибуток страховика

1. Склад доходів страховика. Зароблені страхові премії, порядок їх визначення.
2. Доходи від інвестування тимчасово вільних коштів.
3. Витрати страховика: їх склад і економічний зміст.
4. Виплата страхових сум та страхових відшкодувань.
5. Витрати на обслуговування процесу страхування і перестрахування.
6. Витрати на утримання страхової компанії.
7. Собівартість страхової послуги. Прибуток страховика. Визначення прибутку від страхової діяльності. Прибуток від інвестиційної діяльності. Розподіл прибутку. Оподаткування страховиків.

Тема 12. Фінансова надійність страховика

1. Поняття фінансової надійності та її значення.
2. Формування збалансованого страхового портфеля. Відбір ризиків. Тарифна політика.
3. Перестрахування як метод забезпечення фінансової надійності.
4. Фінансові методи забезпечення надійності страхових компаній.

Платоспроможність страховика, умови її забезпечення.

5. Власні кошти страховика. Технічні резерви, їх склад.

6. Показники платоспроможності. Фактичний і нормативний запас платоспроможності, порядок їх обчислення.

ДИСЦИПЛІНА «ГРОШІ І КРЕДИТ»

Тема 1. Сутність і функції грошей

1. Гроші - продукт розвитку товарного виробництва. Розвиток форм вартості від простої до грошової. Об'єктивний характер необхідності грошей у товарному господарстві. Суперечності товару і розв'язання їх за допомогою грошей у процесі обміну. Суть грошей. Гроші як загальний еквівалент. Історичний процес відбору грошового товару. Вартість грошей. Особливість грошей як загального товару.

2. Поняття функцій грошей. Гроші як засіб обігу. Сутність, характер та сфера використання їх у цій функції. Переваги використання грошей як засобу обігу у порівнянні з бартером і раціонуванням.

3. Гроші як засіб платежу. Сутність та механізм виконання цієї функції. Сфера використання грошей як засобу платежу в сучасних умовах.

4. Гроші як засіб нагромадження. Сучасна ліквідність грошей. Сфери функціонування грошей як засобу нагромадження. Форми, види грошових нагромаджень та їх мотивація.

5. Світові гроші, сутність та сфера їх використання. Передумови впровадження в міжнародний економічний оборот національних валют.

Тема 2. Грошовий оборот і грошова маса, що його обслуговує

1. Сутність та економічна основа грошового обороту. Модель грошового обороту. Грошові потоки та їх балансування.

2. Структура грошового обороту за економічним змістом та формою платіжних засобів. Безготівковий та готівковий грошовий оборот.

3. Маса грошей в обороті. Грошові агрегати та їх визначення. Грошова база та її складові.

4. Поняття швидкості обігу грошей і показники їх вимірювання. Фактори, що впливають на швидкість обігу грошей. Закон грошового обігу і використання його вимог в економічній політиці держави.

Тема 3. Грошовий ринок

1. Сутність та особливості функціонування грошового ринку.

2. Інструменти грошового ринку та їх види.

3. Взаємозв'язок між об'єктами та інструментами грошового ринку.

4. Інституційна модель грошового ринку. Структура грошового ринку.

5. Попит і пропозиція грошей. Інструменти ринку грошей. Основи функціонування ринку капіталу.

Тема 4. Грошові системи

1. Сутність грошової системи. Призначення грошової системи.

2. Структура грошової системи. Види грошових систем та їх еволюція. Монометалізм.

3. Система паперово-кредитного обігу. Золотозлитковий та золотодевізний стандарти. Неринкові грошові системи. Ринкові грошові системи. Закриті і відкриті грошові системи.

4. Створення і розвиток грошової системи України.

5. Методи прямого державного регулювання грошового ринку. Заходи фіскальної і грошово-кредитної політики.

6. Платіжні системи. Особливості платіжної системи в Україні. Методи опосередкованого регулювання грошового ринку. Грошово-кредитна політика та інструменти її реалізації.

Тема 5. Інфляція і грошові реформи

1. Сутність інфляції.

2. Причини інфляції.

3. Види інфляції.

4. Закономірності інфляції.

5. Вимірювання інфляції.

6. Соціально-економічні наслідки інфляції.

7. Державне регулювання інфляції. Особливості інфляції в Україні.

8. Антиінфляційна політика в Україні.

9. Грошові реформи. Види грошових реформ. Особливості проведення грошової реформи в Україні.

Тема 6. Валютний ринок та валютні системи

1. Сутність валюти та валютних відносин. Конвертованість валюти. Валютні відносини.

2. Валютний ринок та його сутність. Класифікація валютних ринків. Операції на валютному ринку.

3. Валютний курс. Види валютних курсів.

4. Валютні системи. Структура валютної системи. Світова та міжнародні валютні системи.

5. Валютне регулювання і валютний контроль. Інструменти валютного регулювання.

6. Особливості формування валютної системи України. Валютне регулювання в Україні.

Тема 7. Механізм формування пропозиції грошей

1. Загальна модель пропозиції грошей.

2. Структура грошової бази. Обов'язкові резерви. Вільні резерви. Формування центральним банком грошової бази. Активи НБУ. Пасиви НБУ.

3. Грошово-кредитний мультиплікатор та вплив центрального і комерційних банків на його рівень.

4. Простий мультиплікатор депозитів. Вплив поведінки банків на мультиплікатор депозитів. Вплив небанківських інституцій на грошовий мультиплікатор.

5. Вплив уряду та державного бюджету на пропозицію грошей.

Тема 8. Теорії грошей

1. Загальні основи теорії грошей. Товарна теорія грошей. Класична кількісна теорія грошей.

2. Вклад І.Фішера в розвиток кількісної теорії грошей. Внесок Дж.М.Кейнса у розвиток теорії грошей.

3. Сучасний монетаризм та внесок М.Фрідмена у його формування. Сучасний кейнсіансько-неокласичний синтез.

Тема 9. Сутність та функції кредиту. Форми та види кредиту

1. Сутність та структура кредиту.

2. Загальні передумови та економічні чинники необхідності кредиту. Функції кредиту.

3. Стадії та закономірності руху кредиту. Принципи кредитування.

4. Класифікація кредиту. Форми та види кредиту. Характеристика основних видів кредиту. Міжгосподарський (комерційний) кредит. Банківський кредит. Державний кредит. Споживчий кредит.

5. Економічні межі кредиту. Роль кредиту в розвитку економіки. Розвиток кредитних відносин в Україні.

Тема 10. Теоретичні основи процента

1. Сутність процента. Норма позичкового процента.

2. Номінальні та реальні процентні ставки.

3. Поведінка ринкових процентних ставок. Способи нарахування процентів.

4. Функції та роль процента.

Тема 11. Фінансові посередники грошового ринку

1. Сутність, призначення та види фінансового посередництва. Економічні вигоди фінансового посередництва.

2. Банки як провідні інституції фінансового посередництва. Функції банків.

3. Призначення та класифікація банків. Банківництво як вид бізнесу.

4. Операції банків. Активні операції. Кредитні операції. Інвестиційні операції. Пасивні операції. Розрахунково-касові операції банків.

5. Банківська система: сутність, цілі та функції. Особливості побудови банківської системи в Україні. Ризик-менеджмент банківської діяльності.

6. Небанківські фінансово-кредитні інституції. Роль небанківських фінансово-кредитних інститутів у розвитку національної економіки. Небанківські кредитні установи. Кредитні спілки. Ломбарди. Лізінгові та факторингові компанії. Договірні ощадні інститути. Інвестиційні небанківські посередники.

Тема 12. Центральні банки в системі банківського регулювання

1. Призначення, роль та основи організації центрального банку. Походження та розвиток центральних банків.

2. Федеральна резервна система.

3. Європейська система центральних банків.

4. Незалежний статус центральних банків. Функції центрального банку.
5. Грошово-кредитна політика центрального банку. Інструменти грошово-кредитної політики. Види грошово-кредитної політики.
6. Місце центрального банку в системі банківського регулювання та нагляду. Організація та принципи діяльності НБУ.

**Тема 13. Міжнародні валютно-кредитні установи та форми
їх співробітництва з Україною**

1. Інтеграційні процеси та створення міжнародних валютно-кредитних установ.
2. Міжнародний валютний фонд і його діяльність в Україні. Світовий банк.
3. Регіональні міжнародно-кредитні фінансові інституції. Європейський банк реконструкції та розвитку. Банк міжнародних розрахунків.

Зразок екзаменаційного білета фахового вступного випробування

**ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
для здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр»
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №1

1. Що таке міжбюджетні трансферти?

- а) кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету іншому;
- б) різновид довготермінового кредиту, що погашається клієнтом у розстрочку;
- в) розмір витрат на розрахункову одиницю;
- г) субсидії, субвенції, податкові платежі для населення території.

2. В процесі обслуговування зовнішнього та внутрішнього боргів визначають коефіцієнт?

- а) управління боргом;
- б) виконання зобов'язань згідно боргу;
- в) рефінансування заборгованості;
- г) обслуговування боргу.

3. Борг держави зовнішнім кредиторам, фінансові зобов'язання держави (зовнішні позики та несплачені за них відсотки іноземним кредиторам на певну дату) — це?

- а) капітальний борг;
- б) поточний борг;
- в) умовний борг;
- г) зовнішній борг.

4. В якому випадку державний бюджет стає дефіцитним?

- а) постійні доходи бюджету держави переважають над його видатками;
- б) спостерігається зменшення податкових надходжень до бюджету із одночасним збільшенням видатків держави;
- в) зростають видатки бюджету;
- г) видатки бюджету підлягають секвеструванню.

5. Мінімізація загроз та забезпечення інтересів фінансової безпеки країни здійснюється на?

- а) державному рівні;
- б) регіональному рівні;
- в) місцевому рівні;
- г) правильної відповіді немає.

6. Національне господарство – це:

- а) система економічних відносин на національному та інтегральному рівні;
- б) економіка окремої країни;
- в) економічно і організаційно єдина система взаємовідносин;
- г) сукупність національних ринків.

7. Якщо розмір збитку перевищує умовну франшизу, то відшкодуванню підлягає...

- а) франшиза звичайно встановлюється в абсолютній величині;
- б) відраховуються із суми певного страхового збитку;
- в) увесь збиток;
- г) при страхуванні особи від нещасного випадку з умовою виплати 5% від страхової суми за кожний день.

8. При страхуванні від нещасного випадку після закінчення строку дії договору ...

- а) сплачені внески та страхова сума повертаються;
- б) сплачені внески та страхова сума не повертаються;
- в) строки дії договору переглядаються страховиком;
- г) страхувальник приймає рішення про розірвання договору.

9. Страхування одного і того ж об'єкта страхування декількома страховиками за одним договором страхування – це:

- а) перестраховування;
- б) взаємне страхування;
- в) співстрахування;
- г) додаткове страхування.

10. Який вид відповідальності не можна застрахувати?

- а) кримінальну;
- б) адміністративну;
- в) цивільно-правову;
- г) майнову.

11. Раптова, короткочасна, непередбачена та незалежна від волі застрахованої особи подія, що призвела до травматичного пошкодження, каліцтва або іншого розладу здоров'я людини, – це...

- а) страховий випадок;
- б) страховий ризик;
- в) нещасний випадок;
- г) страхове відшкодування.

12. Диверсифікація у страхуванні це:

- а) обмеження поширення активності страхових компаній за рамки основного бізнесу;

- б) процес оцінки пропозиції страхувальника щодо прийняття ризику на страхування;
- в) процес передачі страхувальником страховикові прав на стягнення заподіяної шкоди з третіх осіб;
- г) відшкодування в межах реально завданих збитків

13. В якості застави як форми забезпечення позики не може використовуватися:

- а) нерухомість;
- б) товари;
- в) цінні папери;
- г) орендоване майно.

14. Функція кредиту як засобу капіталізації доходів полягає в:

- а) накопиченні доходів господарюючих суб'єктів;
- б) трансформації накопичень в позиковий капітал;
- в) отриманні відсотків по кредитах;
- г) погашенні основної суми кредиту і відсотків по ньому.

15. Суб'єктами кредиту є:

- а) кредитори і позичальники;
- б) кредитори і підприємства;
- в) кредитори, позичальники і тимчасово вільна вартість;
- г) кредитори і фінансові посередники.

16. У процесі грошової мультиплікації розрізняють:

- а) два етапи;
- б) три етапи;
- в) чотири етапи;
- г) немає вірної відповіді.

17. Валюта – це:

- а) грошові кошти, обслуговуючі національні економічні відносини окремої держави;
- б) грошові кошти, емітовані центральним банком іншої країни;
- в) будь-які грошові кошти, формування та використання яких безпосередньо або побічно пов'язане із зовнішньоекономічними відносинами;
- г) платіжні документи та фондові цінності.

18. Яка стратегія стратегічного планування визначає напрямки розвитку організації вцілому, її структурних підрозділів, товарних ліній?

- а) глобальна стратегія;
- б) стратегія структурних підрозділів;
- в) корпоративна стратегія;
- г) функціональна стратегія.

19. До проміжних цілей грошово-кредитної політики відносяться:

- а) зміна динаміки економічного зростання;
- б) стабілізація або зниження рівня цін і забезпечення стійкості грошового обігу;
- в) стабілізація процентних ставок в комерційних банках і зростання кредитних вкладень;
- г) зміна пропозиції грошей, платіжного попиту, і відповідне коригування кон'юнктури ринку.

20. Фінансова діяльність підприємства – це...

- а) придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів;
- б) операція ,яка відрізняється від звичайної діяльності підприємства, та не очікується, що вона повторюватиметься періодично або в кожному наступному звітному періоді;
- в) основна діяльність підприємства, а також ті види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю;
- г) вірної відповіді немає.

21. Фінансові ресурси - це:

- а) власний капітал, додатковий і резервний капітал;
- б) власний капітал;
- в) власний капітал і довгострокові зобов'язання;
- г) власний капітал, довгострокові і поточні зобов'язання.

22. Функціями фінансів підприємств є:

- а) емісійна і нагромаджувальна;
- б) фіскальна, розподільча, регулююча;
- в) контрольна, економічна, стимулююча;
- г) забезпечувальна, використання грошових доходів і власного капіталу, контрольна.

23. Фінансові ресурси за формою реалізації класифікуються на...

- а) початкові, набуті;
- б) вірної відповіді немає;
- в) власні, залучені;
- г) матеріальні, нематеріальні, грошові.

24. Фінанси підприємств – це...

- а) рух грошей у формі капіталу;
- б) економічні відносини, які виникають в процесі формування, розподілу та використання доходів і грошових фондів суб'єктів господарювання;
- в) вірної відповіді немає;
- г) сукупність залишків грошей у всіх її формах, які знаходяться в розпорядженні суб'єктів грошового обороту в певний момент.

25. Надходження від реалізації іноземної валюти – це...

- а) вірної відповіді немає;
- б) операційна діяльність;
- в) фінансова діяльність;
- г) інвестиційна діяльність.

26. Як називається центральна установа у банківській системі, що відповідає за монетарну СІЛА?

- а) федеральний банк;
- б) центробанк;
- в) національний банк;
- г) федеральна резервна система.

27. Орган Європейського Союзу, створений з метою проведення перевірки бюджету Євросоюзу та його які мають доступ до фінансових фондів, це?

- А) рахункова палата;
- Б) суд європейських спільнот;
- В) європейський омбудсмен;
- Г) комітет регіонів.

28. Хто вважається засновником сучасного монетаризму?

- а) П. Самуельсон;
- б) Е. Хан сен ;
- в) М. Фрідмен;
- г) К. Маркс.

29. Які є види бюджетного дефіциту?

- а) податковий і страхувальний ;
- б) внутрішній і регіональний ;
- в) фіскальний і монетарний ;
- г) циклічний і структурний.

30. За правом емісії державні позики поділяються на?

- а) закладні і беззакладні;
- б) державні і місцеві;
- в) готівкові і безготівкові;
- г) внутрішні та регіональні.

31. Які є способи формування доходів місцевих бюджетів?

- а) власні, закріплені, регульовані;
- б) громадські послуги, фінансові розрахунки і позики ;
- в) місцеві податки і збори, частки загальнодержавних податків, комунальні платежі, доходи від та землі, що належить місцевій владі, доходи комунальних підприємств, кредити, комунальні трансферти;
- г) субсидії, трансферти, комунальні платежі.

32. Що розуміють під поняттям «бюджетне регулювання»:

- а) повноваженні, яке надане розпоряднику бюджетних коштів ;
- б) балансування бюджетів, що входять до складу бюджетної системи ;
- в) сукупності усіх юридичних норм, які визначають бюджетний устрій країни ;
- г) фінансування відповідно до бюджетного призначення;

33. Що таке міжбюджетні трансферти?

- а) розмір витрат на розрахункову одиницю ;
- б) різновид довготермінового кредиту, що погашається клієнтом у розстрочку ;
- в) субсидії, субвенції, податкові платежі для населення території;
- г) кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету іншому.

34. До неповноцінних грошей не належать:

- а) банківські та казначейські білети ;
- б) монети і злитки благородних металів ;
- в) квазігроші;
- г) розмінні (Біплон) монети.

35. Електронні гроші - це:

- а) вірної відповіді немає ;
- б) різновид депозитних грошей ;
- в) різновид кредитних грошей ;
- г) специфічні грошові форми .

36. Показник грошової бази розраховується як:

- а) $M1 + M0 + M_{в.р.}$;
- б) $M0 + M_{к.} + M_{рез.}$;
- в) $M0 + M3 + M_{рез.}$;
- г) $M0 + M2 + M_{об.р.}$

37. Яким рівнянням визначається сутність закону грошового обігу:

- а) $pO = MU$;
- б) правильної відповіді немає ;
- в) $шф = Mn$;
- г) $m = uia$.

38. Організація обороту грошей покладається на:

- а) державу;
- б) банки;
- в) фінансово-кредитні установи;
- г) НБУ

39. Якщо гроші стрімко дорожчають, сукупний попит скорочується, провокуючи зниження рівня іони, падає економічна активність, то проводиться політика:

- а) рефляції;
- б) дефляції;
- в) дезінфляції;
- г) девальвації.

40. Таргетування інфляції - це:

- а) контроль за індексом споживчих цін ;
- б) контроль за інфляцією витрат ;
- в) контроль за дефляцією ;
- г) контроль за обмінним курсом.

41. До резервних валют відносять:

- а) національну валюту;
- б) міжнародну валюту;
- в) колективну валюту;
- г) конвертовану валюту.

42. Співвідношення між двома валютами, яке визначається на основі їх курсу до третьої валюти –

- а) валютний курс;
- б) крос-курс ;
- в) валютний паритет;
- г) валютний опціон.

43. Залежність попиту на гроші від обсягу виробництва та рівня розвитку мотивів до формування залишків виражається формулою:

- а) $TK=PY$;
- б) $MY=P<5$;
- в) $TY=kPY$;
- г) $pY=MC?$.

44. Принцип платності полягає в:

- а) необхідності надання застави як гарантії повернення позиченої вартості ;
- б) сплаті відсотків за позикою кредитору ;
- в) поверненні основної суми боргу та сплаті відсотків за ним ;
- г) поверненні основної суми боргу кредитору .

45. Фінансові посередники, які спеціалізуються на купівлі права вимоги боргу – це:

- а) інвестиційні компанії;
- б) факторингові компанії;
- в) фінансові компанії;

г) кредитні спілки.

46. Виникнення непередбачених обставин, які негативно впливають на діяльність банку чи (та) партнерів — це:

- а) правовий ризик;
- б) ризик форс-мажорних обставин ;
- в) макроекономічний ризик;
- г) ризик країни.

47. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР):

- а) надає допомогу лише тим країнам, які відповідають принципам багатопартійності, демократії;
- б) забезпечує фінансову підтримку пріоритетних проектів у Чорноморському регіоні;
- в) є найстарішою міжнародною кредитною установою ;
- г) сприяє розв'язанню специфічних регіональних проблем та створює умови для прискорення прогресу що розвиваються;

48. Програма фінансування «Стенд-бай» - це:

- а) підготовча програма;
- б) програма системної трансформації економіки ;
- в) програма короткострокового фінансування ;
- г) програма розширеного фінансування.

49. До групи Світового банку не належить:

- а) міжнародний центр з урегулювання інвестиційних конфліктів ;
- б) Міжнародний валютний фонд ;
- в) міжнародна фінансова корпорація ;
- г) міжнародна асоціація розвитку .

50. Яка організація із Групи Світового банку не є кредитною організацією в прямому розумінні:

- а) міжнародна асоціація розвитку ;
- б) Міжнародна фінансова корпорація;
- в) багатостороннє агентство з гарантування інвестицій;
- г) міжнародний центр із врегулювання інвестиційних спорів.

Голова фахової атестаційної комісії _____

КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Проведення фахового вступного випробування дає можливість виявити ступінь засвоєння програмних знань студентами та вмінням їх практичного застосування з дисциплін: «Фінанси», «Страховання» та «Гроші та кредит».

Кожний екзаменаційний білет складається з 50 тестових завдань закритого типу з вибором однієї правильної відповіді. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою, діючою 4-бальною шкалою та ЕКТС. Кожне з тестових завдань оцінюється у 2 бали.

Підсумкова оцінка за фахове випробування виставляється за 100- бальною шкалою на підставі сумарної кількості залікових балів.

Шкала переведення кількості балів, отриманих за результатами фахового вступного випробування у оцінку за 4-х та 2-х бальною шкалою

Кількість вірно виконаних тестових завдань	Кількість балів, отриманих за результатами фахового вступного випробування	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за 4-х бальною шкалою
45-50	90-100	A	5 «відмінно»
35-45	70-89	B, C	4 «добре»
25-34	50-69	D, E	3 «задовільно»
Менше 25	Менше 50	FX, F	2 «незадовільно»

Відмінно (5, A, 90-100 балів) – за глибоке і повне опанування змісту навчального матеріалу, в якому вступник легко орієнтується; за володіння понятійним апаратом та уміння пов'язувати теорію з практикою; за обрання правильної відповіді та зроблені обґрунтовані висновки. Відмінна оцінка передбачає правильну відповідь на 45 або 50 з 50 тестових завдань та якісне зовнішнє оформлення.

Добре (4, BC, 70-89 балів) – за повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом дисциплін, орієнтування у вивченому матеріалі, свідоме використання знань для вирішення тестових завдань, грамотний виклад відповіді, але при вирішенні окремих завдань мали місце певні неточності (похибки). Оцінка «добре» передбачає правильну відповідь на 32 або 44 тестових питань з 50.

Задовільно (3, DE, 50-69 балів) – за знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, при цьому його виклад є неповним і непослідовним. Вступник допустив неточності у визначенні понять у тестових завданнях, або

вказав на неправильну відповідь. Оцінка «задовільно» передбачає правильну відповідь на 25 або 31 тестових питань з 50.

Незадовільно (2, FX, F, 0-49 балів) – вступник має розрізнені, безсистемні знання, допускає помилки у відповідях на тестові завдання, або демонструє повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу, або відмовився від відповіді. Незадовільна оцінка передбачає правильну відповідь на 24 і менше тестових питань з 50.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

З ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ»

Основна

1. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси: Навчальний посібник / За заг. ред. Базилевича В.Д. - К.: Атіка, 2004.
2. Василик О.Д. Теорія фінансів.– К.: Вища школа, 2004.
3. Лютий І.О., Демиденко Л.М., Романюк М.В., Тропіна В.Б., Субботович Ю.Л. Податкова система : Навч.посіб.– 2009
4. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія) .– К.: КНЕУ, 2008.
5. Федосов В.М., Юрій С.І. Теорія фінансів: Підручник. – К.,2010.

Додаткова

1. Бланкарт Ш. Державні фінанси в умовах демократії. Вступ до фінансової науки.– К.: Либідь, 2000.
2. Булгакова С.О. Історія казначейської справи . – К, 2002.
3. Б'юкенен Джеймс М, Масгрейв Річард А. Суспільні фінанси і суспільний вибір. Два протилежних бачення держави: Пер. з англ. - К.: КМ Академія, 2004.
4. Вахненко Т.П. Зовнішні боргові зобов'язання у системі світових фінансово-економічних відносин.-К.:Фенікс, 2006.
5. Венгер В.В. Фінанси: Навч.посіб.–К., 2009.
6. Внукова Н.М., Кузменчук Н.В. Соціальне страхування: Навч..посіб.– 2009.
7. Воронова Л.К. Фінансове право: Підручник. - К.: Моя книга, 2006.
8. Гридчина М.В. Субботович Ю.Л. Фінанси. (Теоретичніоснови) .– К. 2004.
9. Демиденко Л.М., Субботович Ю.Л. Податкова система. Підручник-К.: Центр учбової літератури , 2007
10. Закон України «Про державний внутрішній борг України» // Відомості Верховної Ради України, 1992, №41, ст.59; 2000, №35, ст.282.
11. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 8 липня 2010 р. №2464-VI.
12. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» від 9 липня 2003 року № 1057-IV.
13. Зайчикова В.В. Місцеві фінанси України та європейський країн. -К.: НДФІ, 2007.
14. Карлін М.І. Державні фінанси України: Навч. посіб.– К.Знання, 2008.
15. Кауль И, Кунсисанью П. Новые государственные финансы. Ответ на глобальные вызовы. Обзор.–М.: Весь мир, 2006.
16. Кравченко В.І. Місцеві фінанси України.–К.: Знання, 2000.
17. Кириленко О.П. Місцеві бюджети України – К.: НІОС, 2008.
18. Кириленко О.П., Малиняк Б.С Теорія і практика бюджетних інвестицій. – Тернопіль.: Економічна думка, 2007.

19. Костенко Ю.О. Фінансове право України. Навчальний посібник НАН України: Інститут екон. та прогнозування– К., 2010.
20. Клець Л.Є. Бюджетний менеджмент. : Навч. посіб.– К: Центр учбової літ. 2007
21. Лютий І.О. Податки на споживання в економіці України: Монографія.- К.: Знання,2005
22. Луніна І.О. Диверсифікація доходів місцевих бюджетів.– К.: Наукова думка, 2010.
23. Лук'яненко І.Г. Системне моделювання показників бюджетної системи України: принципи та інструменти. К.:Вид.дім «Києво-Могилянська академія», 2004.
24. Мартинас-Васкес Х, Алм Дж. Державні фінанси в розвиткових та перехідних країнах./ Пер. з англ.– К: К.І.С., 2007.
25. Немец Ю., ГленРайт Державні фінанси: теорія і практика перехідного періоду в Центральній Європі. – Київ: Основи, 1998.
26. Опарін В.М., Малько В.І. Бюджетна система.– К.: КНЕУ, 2002.
27. Осипчук Л.Л. Основи казначейської справи.– К., 2006.
28. Осипчук Л.Л. Организация исполнения государственного бюджета– К., 2005.
29. Павлюк К.В. Бюджетна система України. – К., 2008
30. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України: Навч. посіб.– К.: Знання, 2008.
31. Поляк Г.Б.Фінанси.Навч..посіб.–М.ЮНИТИ-ДАНА, Серія «Золотий фонд російських підручників», 2010.
32. Пушкарева В.М. История финансовой мысли и политика налогов. – М. 2008.
33. Поддерегін А.М. Фінанси підприємств: Підручник.– К.: КНЕУ, 2009.
34. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник.– К.: КНЕУ, 2009.
35. Соколовська А.М. Основи теорії податків: Навчальний посібник.- К. : 2010.
36. Слухай С.В. Міжбюджетні трансферти у постсоціалістичних країнах: від теорії до реалій. Монографія. – Київ: Арттек, 2002.
37. Ткаченко Н.М. Єдиний соціальний внесок. Нарахування та сплата. - Навчально-практичний посібник. – К.: Алерта, 2011
38. Стігліц Дж.Е. Економіка державного сектора. – К: Основи, 1998.
39. Фещенко А.В., Проноза П.В., Кузьминчук Н.В. Бюджетна система України. Навч. пос.- К.: «Кондор», 2008.
40. Юрій С.І., Федосов В.М. Фінанси. Підручник– К.:Знання, 2008.
41. Юрій С.І., Стоян В.І., Мац М.Й. Казначейська система: Підручник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2009
42. Юрій С.І. , Шаварина М.П.,Шаманська Н.В. Соціальне страхування.: Підручник. – К.: Кондор, 2009
43. Utility Pricing Policy and Local Budgets in Ukraine// NISPAcee The Network of Institutes in Centra Europe, 2004:\\Слухай С.В., Субботович Ю.Л.
44. Taxation trends in European Union, 2008. Електронний ресурс. Доступний

http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/gen_info/ekonomicanalysis/tax_structures/index_en.htm>.

45. Президент України – <http://www.president.gov.ua>
46. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
47. Верховна Рада України – <http://www.rada.gov.ua>
48. Міністерство праці та соціальної політики України – <http://misp.gov.ua>
49. Міністерство економіки України – <http://www.me.gov.ua>
50. Міністерство промислової політики України – <http://industry.kmu.gov.ua>
51. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>
52. Міністерство охорони навколишнього природного середовища України – <http://www.menr.gov.ua>
53. Антимонопольний комітет України – <http://www.amc.gov.ua>
54. Державний комітет статистики України – <http://www.ukrstat.gov.ua>
55. Державний комітет України з питань житлово-комунального господарства (Держжитлокомунгосп) – <http://www.djkg.gov.ua>
56. Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва – <http://www.dkrp.gov.ua>
57. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України – <http://www.dfp.gov.ua>
58. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку – <http://www.ssmc.gov.ua>
59. Державна митна служба України – <http://www.customs.gov.ua>
60. Державна фіскальна служба України – <http://www.sta.gov.ua>
61. Пенсійний фонд України – <http://www.pfu.gov.ua>
62. Фонд державного майна України – <http://www.spfu.gov.ua>
63. Державна фінансова інспекція України <http://www.dkrs.gov.ua>
64. Головне управління реєстрації та ліцензування – <http://www.lpu.gov.ua>
65. Державне казначейська служба України – <http://www.treasury.gov.ua>
66. Національний банк України – <http://www.bank.gov.ua>
67. Національний Депозитарій України – www.ndu.gov.ua
68. Національний інститут стратегічних досліджень - <http://www.niss.gov.ua>
69. Рада підприємців України при Кабінеті Міністрів України – www.business-rada.kmu.org.ua
70. Рахункова палата України – <http://www.ac-rada.gov.ua>
71. Бизнес: Газета украинской буржуазии / Трудовой коллектив ЗАО «Издательство «Блиц-информ». - К. // <http://business.ua>
72. Вісник пенсійного фонду України / Спеціалізоване державне підприємство Пенсійного фонду України. - К. <http://www.vpf.com.ua/ua/archiv>
73. Вісник податкової служби України / Головна держ. податкова інспекція України. - К. // www.visnuk.com.ua
74. Власть денег / учредитель ЗАО «Картель». - К. <http://www.vd.net.ua.ua/journals>
75. Вопрос из экономики: Ежемес. журн. / РАН. - М // <http://www.vopreso.ru>
76. Дзеркало тижня: Міжнародний громадсько-політичний тижневик / ТОВ «Редакція газети «Дзеркало тижня». - К. // <http://www.zn.kiev.ua/ie/index>

77. Журнал європейської економіки / Тернопільська Академія народного господарства. - Тернопіль // <http://jee.te.ua>
78. Інститут Економічних досліджень та політичних консультацій. - К. <http://www.ier.kiev.ua>
79. Коммерсант-Україна / ООО «Коммерсант Україна». - Общественно-экономическая газета. - К. // www.kommersant.ua
80. Контракти: Український діловий тижневик / Асоціація «Контракт», Львівський Промінвестбанк, МП «Галицькі контракти». - Л. <http://www.kontrakty.com.ua>
81. Корреспондент / ООО «КП Друк».- К. <http://korrespondent.net/zhurnal>
82. Украинская инвестиционная газета: Финансовый еженедельник /Фонд государственного имущества Украины, Государственная комиссия по ценным бумагам и фондовому рынку, АО «Украинская инвестиционная газета». - К // <http://www.investgazeta.net>
83. Урядовий кур'єр: Газета органів державної виконавчої влади України / Кабінет Міністрів України. - К. // <http://uamedia.visti.net/uk>

З ДИСЦИПЛІНИ «СТРАХУВАННЯ»

Основна

1. Базилевич В.Д., Філонюк О.Ф., Базилевич К.С., Пікус Р.В. та ін. За ред. Базилевича В.Д. Страхування [Текст]: підручник / за ред. В.Д. Базилевич. – К.: Знання, 2008. – 1019с.
2. Безугла В.О. Страхування: – навчальний посібник / – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 581с.
3. Внукова Н.М. Страхування: теорія та практика [Текст]: навч. посібник / Н.М. Внукова, Л.В. Временко, В.І. Успенко. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Х.: Бурун Книга, 2009. – 656с.
4. Гаманкова О.О. Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика. / О. О. Гаманкова; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана» – К.: КНЕУ, 2009. – 283с.
5. Головка А.Т., Денисенко М.П., Ковтун І.О., Кабанов В.Г. Основи довгострокового страхування [Текст] : Навч. посібник для студентів вищих навч. закладів. – К.: Алерта, 2007. – 443с.
6. Дьячкова Ю. М. Страхування [Текст]: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 240с.
7. Енциклопедія страхування / [Фещенко В. В. та ін.] – К.: Укр. агентство фін. розв., 2008. – 650с.
8. Завербний А.С. Страхування зовнішньоекономічних операцій: [навч. посіб.] / А.С. Завербний, Н. Л. Іващук, Н.В. Завербна; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка» – Львів: Вид-во Нац. ун-ту «Львів. політехніка», 2010. – 158с.
9. Конкурентоспроможність і розвиток страхового ринку України / Г. В. Кравчук. – [Чернігів]: [б. в.], 2009. – 345с.
10. Нечипорук Л.В. Страховий ринок: закономірності становлення та розвитку в умовах глобалізації. / Л. В. Нечипорук. – Х.: Право, 2010. – 278с.

11. Нога І.О. Страхування: навч.-метод. посіб. / І. О. Нога; Акад. праці і соц. відносин Федер. проф. спілок України. – К.: Акад. праці і соц. відносин Федер. профспілок України, 2010. – 183 с.
12. Олійник О.В. Страхування: навч. посіб. / О. В. Олійник, Г. О. Нагаєва; М-во аграр. політики України, Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Х.: Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2008. – 282с.
13. Пономаренко О. І. Моделі страхування та теорія ризику: [навч. посіб.] / О. І. Пономаренко; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К.: ВПЦ «Київ. ун-т», 2008. – 183с.
14. Страхова справа / В.Д.Базилевич, К.С.Базилевич. – 6-е вид., стер. – К.: Знання, 2008. – 351с.
15. Страховий ринок України у контексті сталого розвитку / О.В.Козьменко. – Суми: УАБС НБУ, 2008. – 349с.
16. Страховий ринок України: стан та перспективи розвитку. / [С.О.Булгакова, А.В.Василенко, Л.І.Василенко та ін.; за заг. ред. А.А.Мазаракі]; М-во освіти і науки України, Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. – 459с.
17. Страхові послуги: навч. посіб. / Т.В.Яворська; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І.Франка, Екон. ф-т. – К.: Знання, 2008. – 350с.
18. Страхові послуги: навч. посіб. для дистанц. навчання. / М.М.Матюха; [за наук. ред. Г.І.Купалової]; Відкр. міжнар. ун-т розв. людини «Україна» – К.: Ун-т «Україна», 2007. – 344с.
19. Страхові послуги: навч.-метод. посіб. / О.М.Калашніков, Г.О.Нагаєва; М-во аграр. політики України, Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В.Докучаєва. – Х., 2007. – 141с.
20. Страхові послуги: підручник. / [С. С. Осадець (кер.) та ін.; наук. ред. С. С. Осадець і Т. М. Артюх]; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана» – К.: КНЕУ, 2007. – 457с.
21. Страхування: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Ярослав Шумелда. – Вид. 2-е, розширене. – К.: Міжнар. агенція «БІЗОН», 2007. – 377с.
22. Страхування: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [О. Й. Жабинець, І. В. Цюпко, Л. М. Томаневич]; М-во внутр. справ України, Львів. держ. ун-т внутр. справ. – Львів: ЛьвДУВС, 2010. – 259с.
23. Страхування: Навч.-метод. посіб. / Н.І.Бондаренко, Г.О.Нагаєва, Т.В.Ковальова, О.М.Калашніков; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В.Докучаєва. – Х., 2007. – 110 с.
24. Страхування: Підручник / Під ред. С.С. Осадець. – К.: КНЕУ.- 2006. - 528 с.
25. Страхування: підручник. / [В.Д.Базилевич, К.С.Базилевич, Р.В.Пікус та ін.]; за ред. В.Д.Базилевича. – К.: Знання, 2008. – 997с.
26. Ткаченко Н. В. Страхування. Практикум [Текст]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Ліра-К, 2009. – 270с.
27. Ткаченко Н.В. Страхування. - Практикум. - Навчальний посібник. - К.: Лібра.- 2007. - 268 с.
28. Фисун І.В. Страхування [Текст]: навч. посібник / І.В. Фисун, Г.М. Ярова. – К.: ЦУЛ, 2011. – 232с.

Додаткова

1. Бабенко В.Г. Механізм страхування фінансових ризиків / В.Г. Бабенко; М-во аграр. політики України, Тавр. держ. агротехнол. ун-т. – Мелітополь: ТДАТУ, 2009. – 286с.
2. Баранова В.Г. Фінансовий механізм функціонування страхової системи / В.Г. Баранова; Одес. держ. екон. ун-т. – О.: Вид-во «ВМВ», 2009. – 376с.
3. Безугла В.О. Венчурне страхування як засіб мінімізації фінансових ризиків / В.О. Безугла, І.І. Постіл // Економіка та держава : міжнародний науково-практичний журнал / Ін-т підготовки кадрів держ. служби зайнятості України; "ТОВ "Ред. журн. "Економіка та держава". – Київ, 2008. – № 3. – С. 35-37
4. Безугла В.О. Соціальне страхування [Текст]: навч. посібник / В.О. Безугла, Д.М. Загірняк, Л.В. Шаповал. – К.: ЦУЛ, 2011. – 208с.
5. Бігдаш В.Д. Страхування [Текст]: Навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. – 2-ге видання, стереотипне. – К.: МАУП, 2007. – 448с.
6. Внукова Н.М. Соціальне страхування [Текст]: навч. посібник / Н.М. Внукова, Н.В. Кузьминчук. – К.: Кондор, 2009. – 352 с.
7. Временко Л. Досвід і тенденції розвитку страхування життя в Україні / Л. Временко, Д. Кондратенко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 2007. – С. 69-71.
8. Клименко В.В. Взаємодія страхового і банківського ринку: світовий досвід і Україна // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ, 2009. – С.71-75
9. Конопліна Ю.С. Соціальне страхування [Текст]: навч. посібник / Ю.С. Конопліна. – Суми: Університетська книга, 2008. – 224с.
10. Кузьмін О.Є. Міжнародні страхові послуги: теоретико-прикладні засади: [навч. посіб. для студ. базових напрямів 6.0501 та 6.0502 всіх форм навчання] / О. Є. Кузьмін, А. С. Завербний, Н. Л. Іващук; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка» – Львів: Вид-во Нац. ун-ту «Львів. політехніка», 2009. – 199с.
11. Лесик Л.М. Досвід застосування в Україні обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: гроші, фінанси і кредит // Актуальні проблеми економіки : науковий економічний журнал / Національна академія управління. – Київ, 2010. – № 6 (108). – С. 231-234.
12. Мачуський В. Теоретичні проблеми законодавчого визначення поняття страхування [Текст] / В. Мачуський // Право України. – 2010. – №6. – С.195-199
13. Про банки і банківську діяльність. Закон України від 07.12.2000р. №2121-III / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-14>;
14. Про недержавне пенсійне забезпечення. Закон України від 09.07.03р. №1057/IV / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1057-15>;
15. Про страхування. Закон України від 07.03.1996 №85/96- ВР / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=85-96>;

bin/laws/main.cgi?nreg=85%2F96-%E2%F0;

16. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг. Закон України від 12.07.2001р. № 2664-III / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2664-14>;

17. Савченко Н. Г. Соціальне страхування : навч. посіб. / Н. Г. Савченко; М-во освіти і науки України, Київ. нац. торг.-екон. ун-т. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. – 171с.

18. Соціальне страхування: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / О.В. Лепьохіна. – Херсон: [Вишемирський В.С.], 2007. – 159с.

19. Юрій С.І. Соціальне страхування [Текст]: Підручник / С.І. Юрій, М.П. Шаварина, Н.В. Шаманська. – К.: Кондор, 2009. – 464 с.

З ДИСЦИПЛІНИ «ГРОШІ І КРЕДИТ»

Основна

1. Алексеев І.В. Гроші та кредит: [навч. посіб] / І.В. Алексеев, М.К. Колісник. – К. : Знання, 2009.

2. Гальчинський А. Теорія грошей: [навчальний посібник]/ А. Гальчинський, П.С. Єщенко, Ю.І. Палкін. – К. : Вища шк., 1995. – 471 с.

3. Гребеник Н. Економічний розвиток та оптимізація системи інструментів грошово-кредитної політики в Україні / Н. Гребеник// Механізм грошового та фондового ринків і їх вплив на розвиток економіки України : [монографія] / За ред. чл. – кор. НАН України А.І.Даниленка. – К.: Фенікс, 2008. – 442 с.

4. Гроші та кредит : підручник / М.І. Крупка, М.С. Мрочко, Б.М. Вишивана та ін.; [за ред. д-ра екон. наук, проф. М.І. Крупки]. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка. – 2011. – 420 с.

5. Гроші та кредит: підручник – 6-те вид.перероб. і доп./ М. І. Савлук, А.М. Мороз, І.М. Лазепко та ін.; За заг.ред. М.І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2011. – 589 с.

6. Гроші, банки та кредит: у схемах і коментарях: Навч. посібник / За ред. Луціва Б.Л. – Тернопіль:Карт-бланш, 2000. – 225с.

7. Гроші та кредит: Курс лекцій / За ред.к.е.н., доцента С.І. Кручка. – К.:Дія, 2000. – 132с.

8. Гроші та кредит : Підручник / За ред. проф. Б.С. Івасів. – Тернопіль: Карт-бланш. – 2000. – 510 с.

9. Дзюблюк О. В. Організація грошово-кредитних відносин суспільства в умовах ринкового реформування економіки: [монографія] / О.В. Дзюблюк. – К.: Поліграф книга, 2000. – 512 с.

Додаткова

1. Джевонс У. Деньги и механизм обмена / У. Джевонс. – Челябинск: Социум. – 2006. – 188 с.2.

2. Долан Э.Дж. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика / Долан Э. Дж., Кэмпбелл К. Д., Кэмпбелл Р. Дж.; [пер. с англ.] – М. – Л., 1991. – С. 26.

3. Іванов В.М., Софіщенко І.Я. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: Курс лекцій. –К.: МАУП, 2001. –232с.

4. Кейнс Дж.М. Общая теория занятости, процента и денег. Избранное / Дж. М. Кейнс; вступ. статья Н. А. Макашевой. – М.: Эксмо, 2007. – 960 с.
5. Козюк В.В. Монетарні засади глобальної фінансової стабільності : [монографія] / В.В.Козюк. – Тернопіль : ТНЕУ, «Економічна думка», 2009. – 728 с.
6. Лагутін В.Д. Бюджетна та монетарна політика: координація в трансформаційній економіці : [монографія] / В.Д. Лагутін. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. – 248 с.
7. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения: Учебник/ Под ред. Л.Н. Красавиной. – М.: Финансы и статистика, 2000.
8. Михайлів З.В., Гаталяк З.П., Горбаль Н.І. Міжнародні кредитно-розрахункові відносини та валютні операції. – Л.: Львівська політехніка, 2004. – 242 с.
9. Моисеев С.Р. Денежно-кредитная политика: теория и практика: [учеб. пособие] / С.Р. Моисеев. – М.: Московская финансово-промышленная академия, 2011. – 784 с.
10. Никипелов А. Стратегия и тактика денежно-кредитной политики в условиях мирового экономического кризиса / А. Никипелов, М. Головин // Вопросы экономики. – 2010. – № 1. – С. 4–20.
11. Руденко Л.В. Міжнародні кредитно-розрахункові і валютні операції: Підручник. – К.: ЦУЛ, 2003. – 615 с.
12. Стельмах В.С., Єпіфанов А.О., Гребеник Н.І., Міщенко В.І. Грошово-кредитна політика в Україні : [монографія] / За ред. В.І. Міщенка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2003. – 421 с.
13. Трускова Т.М. Финансы и кредит: Учебное пособие /Под ред. Мельниченко А. –М.: Маркетинг, 2001. –352 с.
14. Харрис Л. Денежная теория / Л. Харрис; [общ. ред. и вступ. ст. В.М. Усоскина]; пер. с англ. – М. : Прогресс, 1990. – 750 с.
15. Щетинін А. І. Гроші та кредит: Підручник. Видання 4–те, перероблене та доповнене. / А.І. Щетинін. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 440 с.

Голова фахової атестаційної комісії
